

Anmälan och egenkontrollprogram för försäljning av folköl eller elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

- Försäljning av folköl enligt Alkohollagen 5 kap 5 §
- Servering av folköl enligt Alkohollagen 8 kap 8 §
- Försäljning av e-cigaretter enligt lagen om elektroniska cigaretter
- Anmälan avser ägarbyte

Försäljningsställe

Namn (på butik, kiosk eller restaurang)	
Gatuadress	Postadress
Telefon	E-post
Datum när försäljningen startar	Antal anställda

Ägare

Företagets namn (enskild firma, aktiebolag, handelsbolag etc.)	Organisationsnummer
Gatuadress	Postadress
Telefon	E-post

Faktureringsadress

Namn	Ev. referensnummer
Gatuadress	Postadress

Värt att veta om egenkontrollprogram

Du som tänker sälja folköl eller elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare till konsumenter ska utöva egenkontroll över att försäljningen sker i enlighet med de lagar som reglerar försäljningen eller serveringen av respektive produkt. Du ska dokumentera kontrollen av verksamheten i ett egenkontrollprogram som är anpassat för din verksamhet. Det är näringsidkaren, det vill säga du som äger verksamheten, som ansvarar för att det finns ett egenkontrollprogram. Programmet beskriver försäljningsställets rutiner för att kontrollera bl.a. ålder, märkning och marknadsföring.

Om du säljer/serverar folköl och har serveringstillstånd, då behöver du inte ha ett egenkontrollprogram eftersom du redan uppfyller alkohollagens regler för serveringstillstånd.

Nedan följer ett förslag på vad ett egenkontrollprogram kan innehålla. Hjälptexten under rubrikerna beskriver lagens försäljningsregler och kryssrutorna är förslag på rutiner som kan vara ett stöd för dig som näringsidkare i egenkontrollen. Om du använder ett annat egenkontrollprogram kan du enbart skriva under på sidan 5. Du som säljer e-cigaretter ska enligt lag bifoga ditt egenkontrollprogram när du anmäler försäljning till kommunen.

Information om åldersgränsen 18 år

För att informera om förbudet att sälja eller lämna ut varor som regleras med 18-årsgräns till någon som inte har fyllt 18 år ska* ni ha minst en tydlig och klart synbar skylt på försäljningsstället. (*Detta är inte tvingande avseende folköl men rekommenderas.) Skylten ska normalt sett placeras vid kassan för att uppfylla kravet på att vara tydlig och klart synbar. Det finns inget som hindrar att ni placerar fler skyltar på andra platser på försäljningsstället.

Var är skyltar eller dekaler om åldersgränsen placerade på försäljningsstället?

☐ Vid kassan
☐ På entrédörren
☐ På skyltfönster
☐ På beställningsterminal/varuautomat
☐ Annat:

Åldersgräns och ålderskontroll

Den som säljer eller lämnar ut folköl eller e-cigarett ska vara säker på att kunden har fyllt 18 år. Det är viktigt att all personal som arbetar i kassan känner till sitt personliga straffansvar i samband med försäljningen. Den som vid försäljning överlämnar varan till någon som inte har fyllt 18 år kan dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Om kassapersonalen är osäker på kundens ålder ska de begära legitimation.

Det kan vara svårt att enbart genom utseendet bedöma en ungs ålder. Ett sätt att försäkra sig om att en person fyllt 18 år är att begära legitimation av alla som ser ut att vara under 25 år. Varan får heller inte lämnas ut om det finns särskild anledning att tro att varan kommer att lämnas över till någon som inte har fyllt 18 år.

Vilka rutiner har ni för ålderskontroll på försäljningsstället?

☐ Om vi är osäkra på om kunden har fyllt 18 år frågar vi efter legitimation.
☐ Vi kontrollerar kundens ålder via födelsedata på legitimationen.
☐ En ålderssticka (dekal) finns för att underlätta ålderskontrollen.
☐ Vi rekommenderar personalen att begära legitimation av alla kunder som ser ut att vara under ____år.
☐ Om kunden inte kan visa att han eller hon är över 18 år nekar vi köp.
☐ Om kunden inte visar legitimation på begäran nekar vi köp.
☐ Om personalen misstänker att en vara är avsedd för någon som är under 18 år så nekar vi köp.
☐ Om kunden är påstridig så tillkallas en chef eller annan ansvarig personal.
☐ Annat:

Folköl eller e-cigarett som säljs till konsument ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera ålder. Därför måste det finnas rutiner för ålderskontroll även vid försäljning genom automat, postorder, internet eller liknande.

På vilket sätt hanterar ni problematiska situationer, exempelvis om kunden inte kan visa någon legitimation?

☐ Vi informerar personalen om risker som kan uppstå i samband med försäljning av varor som regleras med åldersgräns och ger förslag på hur dessa kan hanteras.
☐ Vi utbildar personalen i konflikthantering som inkluderar information om åldersgräns och ålderskontroll.
☐ Annat

Hur ofta informeras eller utbildas personalen om kravet på ålderskontroll och om övriga bestämmelser vid försäljning folköl eller elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare?

- Vid anställning av ny personal.
- Minst en gång per år.
- Vi använder en tabell för att notera tidpunkterna för information och utbildning till personalen (se bilaga 2).
- Annat:

Lagen ställer inga krav på åldern hos den som står i kassan. Däremot måste kassapersonalen vara införstådd med lagen och ha en reell möjlighet att vägra sälja till den som inte är 18 år. I många fall är detta svårt för en person som inte själv har fyllt 18 år, och unga anställda bör därför få särskilt stöd.

Vilket särskilt stöd ger ni till ung personal för att hantera svåra situationer i samband med försäljning?

- Vi säljer folköl/e-cigaretter i en särskild kassa med erfaren äldre personal.
- Ung personal kan få stöd från erfaren personal under hela arbetstiden.
- Ung personal får extra utbildning och stöd för att hantera svåra situationer.
- Annat:

Vilka rutiner har ni för ålderskontroll om försäljningen sker via automat, postorder, internet eller liknande?

- Detta är inte aktuellt.
- Polletter eller liknande till en automat säljs i kassan där personalen gör ålderskontroll.
- Vid köp i automat kontrolleras åldern via bankkort eller liknande.
- Automaten är placerad så att den kan bevakas kontinuerligt.
- Ålderskontroll vid köp på internet görs via bankkort eller liknande.
- Försändelser via post skickas med rekommenderat brev, mottagningsbevis, personlig utlämning eller liknande.
- Försändelser via post innehåller uppgifter om att varan inte får lämnas ut till någon som inte har fyllt 18 år.
- Annat:

Har ni någon rutin för att följa upp hur personalen hanterar kravet på ålderskontroll? I så fall, vilken?

Marknadsföring

Marknadsföringen av de varor som avses här får inte vara utformad på ett sätt som kan väcka särskild uppmärksamhet och får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmanande. Den får inte heller utgöra ett dominerande inslag i miljön, till exempel genom en omfattande exponering av varan. Mer information om det kan man läsa på www.konsumentverket.se.

Kommunen har rätt att göra kontrollköp för att testa om försäljningsställen har bra rutiner för sina ålderskontroller. Det innebär att en person som har fyllt 18 år och ser ung ut testas om det går att handla utan att visa legitimation. Syftet är förbättra rutinerna för ålderskontroll.

Kom ihåg att informera din personal om att ert försäljningsställe kan få besök av någon som gör ett kontrollköp!

Krav avseende elektroniska cigaretter

På Folkhälsomyndighetens hemsida kan man läsa om och se hur förpackningar ska vara märkta.

Förpackningar till elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska enligt 3 kap 2 § lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter ha en hälsovarning. Hälsovarningen ska enligt 3 kap. 9 § förordning (2019:223) om tobak och liknande produkter ha följande lydelse:

"Denna produkt innehåller nikotin som är ett mycket beroendeframkallande ämne".

Hälsovarningen ska bl.a. återges på de två största sidorna på förpackningen och täcka 30 procent av ytorna.

Har ni någon rutin för att kontrollera och säkerställa att förpackningar till elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare är korrekt märkta? I så fall, vilken?

- Vi utbildar personalen om hur varorna ska vara märkta.
- Vi kontrollerar att varorna är korrekt märkta i samband med inköpet.
- Vi kontrollerar att varorna är korrekt märkta i samband med uppackning i butiken.
- Om märkningen av varorna ser annorlunda ut så gör vi en extra kontroll.
- Om varorna inte är korrekt märkta så tar vi bort dem från försäljningsstället och kontaktar leverantören.
- Annan åtgärd:

Enligt 2 kap. 7 § lag om tobak och liknande produkter ska en anmälan avseende en ny elektronisk cigarett eller påfyllningsbehållare lämnas in till Folkhälsomyndigheten senast sex månader innan produkten är avsedd att tillhandahållas konsumenterna på marknaden.

Har ni någon rutin för att kontrollera och säkerställa att elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare har varit anmälda i minst sex månader? I så fall, vilken?

- Vi kontrollerar med Folkhälsomyndigheten.
- Vi får intyg från leverantören som anger när produkterna anmäldes.
- Om något är oklart gör vi en extra kontroll.
- Om varorna inte är anmälda sedan minst sex månader tar vi bort dem från försäljningsstället och kontaktar leverantören.
- Annan åtgärd:

Information om folköl

För att få sälja folköl ska butiken vara registrerad som livsmedelsanläggning i den kommun där verksamheten bedrivs och vara avsedd för stadigvarande försäljning av livsmedel. Du ska också sälja matvaror i din butik. Försäljning av folköl ska vara ett komplement till försäljning av matvaror. Det är till exempel inte tillräckligt att bara sälja godis, glass och kakor.

Vid servering av folköl är det en förutsättning att du också samtidigt serverar mat och lättdrycker samt att lokalen är registrerad som livsmedelsanläggning och avsedd för stadigvarande försäljning av livsmedel.

Tillfälliga evenemang

För att sälja eller servera folköl på annan plats än i en lokal som är registrerad som livsmedelsanläggning och avsedd för stadigvarande försäljning av livsmedel, behövs ett tillfälligt tillstånd för servering av alkoholdrycker.

Vad består matubudet av? (Gäller dig som säljer folköl.)

--

Om reglerna inte följs

Om bestämmelserna i de lagar och anslutande föreskrifter som reglerar försäljningen av folköl eller e-cigarett inte följs kan kommunen förbjuda dig att sälja respektive vara under en viss tid eller besluta om andra administrativa sanktioner mot dig som näringsidkare som t.ex. viten.

Underskrift

Ort och datum
Underskrift (behörig firmatecknare)
Namnförtydligande

Dina/era personuppgifter hanteras i enlighet med dataskyddsförordningen. Mer information om hur Malmö stad behandlar personuppgifter och dina rättigheter finns på Malmö stads webbplats: malmo.se/personuppgifter

En kopia ska finnas i verksamheten och en ska skickas till:

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen
Tillståndsenheten,
Telefon 040-34 55 68, tillstandsenheten@malmo.se

Vid tillsynsbesök kontrolleras att ett egenkontrollprogram finns på plats och används regelbundet.

